

Dossier «Treball col·laboratiu, visions disciplinàries»

Presentació

Alexandre López

Data de presentació: gener de 2009

Data d'acceptació: febrer de 2009

Data de publicació: abril de 2009

El treball *col·laboratiu*, o també dit *cooperatiu*, com el web 2.0, és un concepte reeixit que hom esmenta com a paradigma d'innovació, tot i que sovint no acaba de restar del tot consolidat, o bé és entès de maneres diferents per diferents autors i per diferents disciplines.

Podem definir el *treball col·laboratiu* com la sinergia que es duu a terme entre individus o grups d'individus que, mitjançant una dinàmica de treball adequada, assolixen millor uns objectius determinats, que possiblement no haurien assolit per separat, o bé que ho fan optimitzant més els propis recursos.

Com podem veure, segons aquesta definició, no esdevindria un tipus de treball innovador per si mateix: el treball sinèrgic entre persones o grups ha existit sempre, com, per exemple, en la creació de gremis a l'Europa medieval o les cooperatives iniciades a Catalunya a finals del segle XIX. La novetat rau actual-

ment en el fet que noves eines, basades en les TIC i els nous entorns estratègics o geopolítics, com la globalització o l'espai europeu d'ensenyament superior, per a posar dos exemples, han permès que aflorin nous tipus de treball col·laboratiu impensables fa vint anys.

Cal ser conscients, però, que no tot el que es diu que és col·laboratiu ho és necessàriament. La dificultat actual rau precisament en la manera com es mesura el que permet assolir o guanyar el treball col·laboratiu. És a dir, quan dos grups de recerca col·laboren, com es pot mesurar el guany en coneixement que assolixen? Estudiant bibliomètricament l'augment de publicacions? Quan dos estudiants fan un treball plegats, com avaluem la competència del que s'han aportat mútuament? Existeix un procés de serendipitat col·lectiu o és únicament individual? En altres disciplines científiques, com ara l'economia, tot just han començat a definir conceptes com *wikinomics* i *mass collaboration* per tal d'entendre i avaluar com les empreses empren o aprofiten les eines col·laboratives per a generar contingut.

A la vegada, posats a especular, a mesura que la força col·laborativa es vagi inserint en les dinàmiques de treball, podria aparèixer un nou tipus de fractura digital, però associada a organitzacions o individus que no participen, per diferents motius, en la nova cultura col·laborativa.

Com a mostra col·laborativa, aquest dossier es presenta com una visió de quatre disciplines, que abracen el vessant tecnològic, l'informatiu, el de formació i el de comunicació amb una proposta simple: la visió del treball col·laboratiu o les eines col·laboratives en la seva disciplina.

Amb pretensió també col·laborativa, la intenció és mostrar com quatre disciplines properes però diferents entenen aquesta dinàmica de treball. Així, doncs, les contribucions són les següents:

Figura 1: Com mesurem allò que es guanya en la col·laboració?

$$1 + 1 \stackrel{?}{=} 2'x$$

<http://uocpapers.uoc.edu>

- «Tecnologies col·laboratives: noves oportunitats per a la participació», de David Cabanillas, en què l'autor repassa i presenta les diferents tecnologies col·laboratives existents actualment.
- «La competència "El treball col·laboratiu": una oportunitat per a incorporar les TIC en la didàctica universitària. Descripció de l'experiència amb la plataforma ACME (UdG)», escrit per Carmen Echazarreta, Ferran Prados, Jordi Poch i Josep Soler, en què reflexionen sobre la competència transversal de treball col·laboratiu lligat al nou espai europeu d'ensenyament superior i la manera de desenvolupar-la.
- «El periodisme en el context de la cultura participativa», de Jordi Sánchez i Lluís Pastor, en què reflexionen la manera com els mitjans de comunicació entenen el vessant col·laboratiu en la generació dels continguts per part dels seus públics, que demanen més interactivitat.
- «El treball col·laboratiu des de la perspectiva de la informació i la documentació: visions i perspectives», d'Alexandre López, on l'autor reflexiona sobre la interacció del treball col·laboratiu en la disciplina de la in-

formació i la documentació, apunta vies de futur i dóna una visió personal de les experiències actuals.

D'aquesta compilació resulta molt interessant el fet que tots quatre articles coincideixen en la necessitat d'apostar fort per aquest nou tipus de treball, tenint en compte els diversos aspectes de canvi que representen respecte a altres formes de treball. Si el treball col·laboratiu, com afirmen, optimitza el sistema de creació de coneixement, en acabat serà més productiu que el que es duia a terme abans.

És evident, doncs, que el fet col·laboratiu serà una dinàmica creixent, així com l'evolució de les eines actuals, sovint per requisits puntuals per a millorar el procés. El fet participatiu a tots els nivells i a totes les disciplines dibuixa perfils de satisfacció més grans, per la qual cosa sembla, doncs, una aposta segura.

Alexandre López
 Coordinador del dossier
 Professor dels Estudis
 de Ciències de la Informació
 i de la Comunicació de la UOC